AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	24 september 2024	**Behandelend ambtenaar**	M. Visser
Datum agendering	17 oktober 2024	**E-mailadres**	m.visser@waadhoeke.nl
Onderwerp	Theater de Koornbeurs	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	J. Dijkstra		

Samenvatting

Dit raadsvoorstel is het vervolg op de kernsessie over het BMC rapport 'Toekomstbestendig Theater de Koornbeurs'.
Met dit advies stelt het college de raad voor om te kiezen voor een toekomstscenario waarbij de theaterfunctie van Theater de Koornbeurs verder wordt geprofessionaliseerd en verbeterd, waarmee ingezet wordt op een breder publieksbereik en een verbetering van de zaalbezetting.
Ook stellen we voor in te zetten op meer gebruik van het Koornbeursgebouw. Enerzijds door samenwerking van Theater de Koornbeurs met Seewyn Kunsteducatie ten behoeve van de amateurkunst. Anderzijds door versterking van het maatschappelijk en commercieel ondernemerschap.

Voorstel

1.Theater de Koornbeurs de opdracht te verlenen om vóór 1 maart 2025 een integraal ondernemingsplan op te stellen met als pijlers:
- professionalisering theaterfunctie; (scenario 1 rapport BMC)
- samenwerking met Seewyn Kunsteducatie;
- versterking van het commercieel en maatschappelijk ondernemerschap (addendum BMC)

2. Een incidentele subsidie te verstrekken van € 110.000 voor de continuering bedrijfsvoering en kosten ondernemingsplan;
3. Dit bedrag te dekken ten laste van onvoorzien eenmalig;
4. Op basis van het ondernemingsplan een definitief besluit te nemen over het toekomstscenario en bijhorende financiële consequenties.

Aanleiding
De raad heeft op 29 juni 2023 het college opgedragen een onafhankelijk, diep en breed onderzoek te doen naar de toekomstbestendigheid van Theater de Koornbeurs. Met de verwachting dat het onderzoek verschillende oplossingsrichtingen dan wel scenario's oplevert welke in de raad besproken kunnen worden en waaruit zij vervolgens een keus kan maken.
BMC heeft dit onderzoek uitgevoerd, op basis van een door de raad opgestelde onderzoeksopdracht.

Het onderzoeksrapport is besproken in een kernsessie op 11 juni 2024. Uitkomst daarvan was dat er bij diverse fracties nog vragen leefden. Ook bleek tijdens de kernsessie nog geen raadsbrede voorkeur voor één van de genoemde scenario's. Er is toen afgesproken dat het college de antwoorden van BMC op de gestelde vragen meeneemt in een advies aan de raad, waarbij het college een onderbouwd voorstel doet voor één van de scenario's, dan wel een combinatie van scenario's uit het rapport.

Met dit voorstel wil het college aan deze afspraak voldoen.
Eerder hebt u, op 16 september, via een raadsmemo al separaat de beantwoording op de vragen uit de kernsessie ontvangen.

Addendum bij rapport: herziening BMC advies
BMC heeft een addendum bij het rapport gemaakt, waarin ze de door de raad gestelde vragen heeft voorzien van een reactie. Belangrijk is om te constateren dat BMC, op basis van de behandeling in de kernsessie, hetgeen daar is besproken en aanvullende gesprekken met het cultuurveld, haar advies heeft aangevuld en bijgesteld. Naast de reacties van de verschillende fracties bleek uit de aanvullende gesprekken met het cultuurveld, dat de knooppuntfunctie (aanjagen, samenwerken en faciliteren ten behoeve van het amateurveld) in huidige vorm en organisatie nog onvoldoende draagvlak heeft bij het culturele veld en mede daardoor onvoldoende rendeert.
Omdat de scenario's 2 en 3 deels zijn gebaseerd op draagvlak en uitvoering van de knooppuntfunctie, adviseert BMC om scenario 1 als preferent scenario te kiezen, waarbij de theaterfunctie van Theater de Koornbeurs verder wordt geprofessionaliseerd. Dat betekent dat ingezet wordt op een breder publieksbereik en een verbetering van de zaalbezetting. Kortom: een klein, intiem stadstheater met een beperkte mogelijkheid tot groei in professioneel programma-aanbod, aangevuld met een aantal amateurvoorstellingen en film. Waar groei wel mogelijk is, maar in beperkte mate.
Daarbij adviseert BMC om te komen tot nauwe samenwerking tussen Theater de Koornbeurs en Seewyn Kunsteducatie, wat moet leiden tot meer bekendheid en gebruik van de faciliteiten en diensten van de Koornbeurs door het amateurveld. Om te komen tot meer reuring in het gebouw stelt BMC dat het commercieel en maatschappelijk ondernemerschap van de Koornbeurs versterkt dient te worden.

Beoogd (meetbaar) effect
- De gemeenteraad van Waadhoeke neemt een besluit over de toekomstbestendigheid van de Koornbeurs en biedt daarmee perspectief voor de toekomst van de Stichting Theater de Koornbeurs
- Stichting Theater de Koornbeurs stelt, op basis van het gekozen scenario, een integraal ondernemingsplan op en legt deze ter beoordeling voor aan de gemeente.

Motivering

1.1 De raad heeft gevraagd om een voorstel over de toekomstbestendigheid van de Koornbeurs

Met dit raadsvoorstel geeft het college uitvoering aan de eerder vastgestelde startnotitie en de afspraken uit de kernsessie, zoals verwoord in de raadsmemo van 10 juli jl. Om te komen tot dit voorstel heeft het college gekeken naar het rapport met addendum van BMC, de uitkomsten van de kernsessie en de eigen beleidsambities (zie Motivering 1.2).

1.2 Het geadviseerde toekomstscenario draagt bij aan meerdere beleidsambities

Het college heeft een integrale beleidsafweging gemaakt in haar keus voor bovengenoemd toekomstscenario. Daarin is meegenomen dat:

-Voor onze culturele ambities geldt dat de activiteiten én de faciliteit Koornbeurs belangrijk zijn, als het gaat om versterking van onze culturele infrastructuur en de uitvoering van cultuureducatie;

-Voor onze ambities *recreatie & toerisme* geldt dat (met name) de professionele activiteiten én de faciliteit Koornbeurs belangrijk zijn voor brede cultuurbeleving en evenementen;

- Voor onze *economische* ambities geldt dat de Koornbeurs belangrijk is als faciliteit voor bijeenkomsten, symposia en evenementen. Waar aan toegevoegd kan worden dat een theater/schouwburg bijdraagt aan een aantrekkelijk woon- en werkomgeving en bezoekers naar de stad brengt;

- Voor onze lange termijnambities (*ontwikkelperspectief*) hebben we belang bij een robuuste en flexibele organisatie die kan inspelen op actuele en toekomstige ontwikkelingen.

Op basis hiervan concludeert het college dat Theater de Koornbeurs een substantiële bijdrage levert en in de toekomst kan blijven leveren aan genoemde beleidsambities, waarbij het gebouw en bijhorende techniek van de Koornbeurs niet los gezien kan worden van haar huidige activiteiten.

1.3 Ons voorstel is in lijn met het advies van BMC

Zie addendum BMC, pagina 7.

1.4 Een elkaar versterkend takenpakket

Het voorgestelde scenario bestaat uit drie taken die een versterkende werking ten opzichte van elkaar hebben en daarmee kunnen zorgen voor de gewenste reuring, zowel overdag als ’s avonds. De diversiteit aan culturele, maatschappelijke en commerciële activiteiten geeft daarbij inhoud aan het belang van de Koornbeurs voor Waadhoeke. Evenwicht tussen deze taken is belangrijk en zal z’n plek moeten krijgen in het ondernemingsplan.

1.5 Het amateurveld is gebaat bij samenwerking Koornbeurs - Seewyn Kunsteducatie

In haar addendum geeft BMC aan dat zij, op basis van aanvullende rondetafelgesprekken met het cultuurveld, tot de constatering komt dat de gewenste verbinding tussen Koornbeurs en amateurkunst onvoldoende van de grond komt. Onbekendheid met de faciliteiten en (ondersteunings)mogelijkheden van de Koornbeurs, afstand, goed gefaciliteerde dorpshuizen en hoge kosten zijn hierin de sleutelwoorden.

Het college is met BMC van mening dat samenwerking tussen de Koornbeurs en Seewyn Kunsteducatie* leidt tot synergievoordelen binnen onze culturele infrastructuur.

Het biedt de Koornbeurs toegang tot het brede cultuur- en onderwijsnetwerk in Waadhoeke (en Harlingen).

Onderdeel van Seewyn Kunsteducatie is de inzet van een cultuurcoach, welke als intermediair, verbinder en aanjager voor het (amateur) cultuurveld optreedt. Deze kan in zijn/haar contacten met het amateurveld de faciliteiten en ondersteuningsmogelijkheden van de Koornbeurs meenemen. Deze werkwijze geeft de Koornbeurs een meer faciliterende rol in dit geheel.
Aangezien Seewyn ook veel contact heeft met- en diensten verzorgt voor het (basis)onderwijs liggen daar ook de nodige kansen voor de Koornbeurs.

* Seewyn Kunsteducatie verzorgt een divers aanbod van kunstonderwijs op verschillende locaties in Waadhoeke en Harlingen. De organisatie levert muziekonderwijs aan particulieren en het onderwijs, is betrokken bij het cultuureducatieprogramma 'Waadzinnig' en de pilot *GratisAktyfWaadhoeke*, geeft uitvoering aan de cultuurcoachfunctie (sinds 2020) en ontwikkelt zich daarmee tot de spin in ons cultureel netwerk.

2.1 De huidige subsidie is ontoereikend
Het BMC rapport geeft in de paragrafen 4.4.2 en 4.4.4. aan dat de organisatie in de overlevingstand staat wat betreft het personeelsplaatje en de financiën. Daarnaast zal de organisatie eenmalige kosten moeten maken voor het schrijven van een ondernemingsplan.
Om de Koornbeurs hierin het benodigde comfort en vertrouwen te geven en tevens voor te sorteren (overbrugging) richting het toekomstig takenpakket stellen we voor om een eenmalige subsidie te verstrekken van € 110.000. Dit in afwachting van het definitieve besluit in voorjaar 2025 en de daarmee samenhangende financiële consequenties.
Met genoemd bedrag kan de Koornbeurs een ondernemingsplan laten maken (geprognosticeerd op € 25.000) én een eerste verbeterslag maken wat betreft de inzet van voldoende formatie en ondersteuning van de financiële organisatie.

2.2 Een besluit betekent perspectief voor de Stichting Theater de Koornbeurs
De raad biedt hiermee perspectief voor de Koornbeurs. De Koornbeurs kan enerzijds voor het komende seizoen invulling geven aan het volgende theaterseizoen. Daarnaast wordt De Koornbeurs in de gelegenheid gesteld om, met het uitwerken van een ondernemersplan, aan te tonen dat er invulling kan worden gegeven in het geboden perspectief.
De raad kan vervolgens op basis van de uitkomsten van het ondernemersplan een definitief besluit nemen over de toekomst van de Koornbeurs en de financiële consequenties daarvan.

3.1 Er is geen budget
Omdat er geen budget is stellen we voor om het genoemde bedrag te dekken vanuit onvoorzien eenmalig.

4.1 Een ondernemingsplan moet zorgen voor wederzijdse duidelijkheid en vertrouwen in de uitvoering
Om de uitvoering van het geschetste toekomstscenario te doen slagen is onderling vertrouwen, invulling van randvoorwaarden en vernieuwd ondernemerschap bij de Koornbeursorganisatie nodig.
In die context is de eerste stap in deze ontwikkeling dat de Koornbeurs een integraal ondernemingsplan opstelt waarin ze aangeeft hoe ze inhoudelijk, organisatorisch en financieel uitvoering wil gaan geven aan genoemd takenpakket behorende bij het voorgestelde scenario, en wat daar voor nodig is. Op basis van het plan kan de raad een definitief besluit nemen over het toekomstscenario en bijhorende financiële consequenties.

Kanttekeningen/risico's

Er is nu een besluit nodig

Theater de Koornbeurs heeft behoefte aan een gemeentelijk besluit over haar toekomst. In programmatische zin, omdat in oktober de voorbereiding start voor de programmering voor seizoen 2025-2026. In personele zin, omdat de werving van een nieuwe directeur (de ad interim directeur vertrekt op 1 februari 2025) pas opgestart wordt als er helderheid is over het toekomstige takenpakket en de personeelsformatie versterkt dient te worden. In financiële zin, omdat de Koornbeurs onvoldoende reserves heeft om op bestaande voet door te gaan.
Niettemin is het college van mening dat een definitief besluit over de toekomst van de Koornbeurs niet kan worden genomen zonder een ondernemingsplan, dat door de Koornbeurs is opgesteld.

Alternatieven

In lijn met de opdracht van de raad heeft BMC meerdere toekomstscenario's geschetst. Waarbij ze per scenario aangegeven heeft wat de voor- en nadelen zijn inclusief een prognose van de structurele en eenmalige kosten. Hieronder geeft het college haar zienswijze op de scenario's 0, 2, 3 en 4.

Scenario 0: het subsidiepeil blijft ongewijzigd evenals het takenpakket.
BMC zegt hierover: Geen besluit nemen leidt tot een sterfhuisconstructie. Oftewel een geleidelijke (verdere) uitval van het activiteitenaanbod van de Koornbeurs en bijgevolg van publiek. Oplopende exploitatietekorten, met als gevolg op korte termijn een technisch faillissement.
Het college concludeert op basis van de rapportage van BMC, dat er een mismatch is tussen het huidige subsidiepeil en het huidige takenpakket van de Koornbeurs. De verwachte gevolgen van dit scenario raken de gemeentelijk ambities, waarin we onder meer streven naar meer cultuurdeelname, vergroten van ons cultuuraanbod en een sterkere culturele infrastructuur. Dit scenario betekent tevens geen rendement op onze investeringen in het gebouw (aanschaf nieuwe trekkenwand). We zullen een nieuwe bestemming voor ons gebouw moeten vinden en er zullen kosten gemoeid zijn met de afhandeling van het faillissement.

Scenario 2: Doorontwikkeling van de huidige brede opdracht: 'theaterfunctie' en 'knooppunt- en aanjaagfunctie' ten behoeve van de amateurkunst
(structurele subsidie benodigd á € 857.000)

BMC zegt hierover: Theater de Koornbeurs blijft een podium voor professionele podiumkunsten en fungeert daarnaast als centrum voor de amateurkunst en cultureel-maatschappelijke initiatieven, niet alleen als facilitator, maar ook als aanjager en co-creator van producties op het gebied van amateurkunst. Er is sprake van een doorontwikkeling naar een meer volwaardig 'kunstencentrum'. De Koornbeurs huisvest en stimuleert de gehele culturele keten van presenteren, interesseren, leren en produceren.
Het college is van mening dat dit scenario aansluit bij onze beleidsvoornemens. Echter, uit de gesprekken van BMC met het cultuurveld blijkt hiervoor onvoldoende draagvlak. Daarbij constateren we dat Seewyn Kunsteducatie zich aan het ontwikkelen is tot kunstencentrum, wat ertoe kan leiden dat er overlap in taken ontstaat. Daarom pleit het college voor samenwerking tussen beide organisaties, waarbij we de sterke punten van beide organisaties willen benutten om kwalitatieve- en realistische ondersteunings- en samenwerkingsmogelijkheden te bieden aan ons amateurveld. De synergievoordelen die dit biedt aan de Koornbeurs, Seewyn en amateurveld draagt bij aan verdere versterking van onze culturele infrastructuur.

Scenario 3: Doorontwikkeling naar een gemeenschapshuis 2.0
(structurele subsidie benodigd á € 624.000)

BMC zegt hierover: In dit scenario ontwikkelt de Koornbeurs zich tot een plek voor laagdrempelige ontmoeting, amateurkunst, educatieve activiteiten en talentontwikkeling; meer broedplaats dan (professioneel) theater en een participatieve programmering. Er blijft (incidenteel) ruimte voor 'try-out-voorstellingen' en natuurlijk voor Friese en lokale programmering. De filmfunctie als laagdrempelige activiteit blijft in dit model gehandhaafd en kan op onderdelen nog worden uitgebreid.
Uit de gesprekken van BMC met het cultuurveld blijkt hiervoor onvoldoende draagvlak. Ook past het verdwijnen van de professionele theaterfunctie niet bij onze ambitie om het cultuuraanbod te vergroten en daarmee onze culturele infrastructuur te versterken.
Dit scenario gaat echter ook over de wens van raad en college om meer reuring te creëren in het Koornbeursgebouw. De notie van BMC dat dit vraagt om versterking van met maatschappelijk en commercieel ondernemerschap van de Koornbeursorganisatie is dan ook onderdeel van voorliggend voorstel.

Scenario 4: het huidige budget is leidend wat betreft uitvoering takenpakket
Dit is geen scenario dat BMC voorstelt, maar vanuit het oogpunt van volledigheid wel een scenario dat het college noemt. Dit scenario betekent dat de subsidie blijft op het huidige peil á € 522.329 en de Koornbeursorganisatie daarbij moet aangeven in hoeverre zij daarmee het beoogde takenpakket kan uitvoeren.
Aangezien uit de BMC stukken blijkt dat het huidige subsidiepeil onvoldoende is om de basisorganisatie van de Koornbeurs op orde te krijgen, betekent dit scenario minder theater- en filmvoorstellingen, en daarmee minder aansprekende voorstellingen (grote producties en -namen komen niet meer). Dat leidt naar verwachting tot minder in plaats van meer publiek. De organisatie moet verder inkrimpen, waardoor er geen mogelijkheden zijn tot samenwerking met Seewyn, dan wel tot inzet op maatschappelijk en commercieel ondernemerschap. Ook kan dit de zoektocht naar een nieuwe directeur moeilijker maken en ons is op dit moment niet bekend of het huidige bestuur hier verantwoordelijkheid voor wil dragen.
Kort geschetst doet dit scenario afbreuk aan onze beleidsvoornemens en verzwakt het onze culturele infrastructuur.

Vervolg
Als de raad akkoord gaat met dit voorstel zijn de vervolgstappen:
- Vervolgoverleg met de Koornbeurs over het expliciet maken van verwachtingen met betrekking tot het op te stellen ondernemingsplan en bijhorende tijdsplanning. Daarin zullen de uitgangspunten en randvoorwaarden, zoals verwoord in het BMC rapport en vastgesteld door de raad, als opdracht worden meegenomen.
- Opstellen beschikking á € 110.000 en deze versturen aan de Koornbeurs.
- Opstellen ondernemingsplan door de Koornbeurs (uiterlijk gereed 1 maart 2025)
- Beoordeling ondernemingsplan door college wat leidt tot raadsadvies
- Besluitvorming toekomstscenario en bijhorende financiële consequenties door de raad (mei 2025)

Participatie
BMC heeft voor haar onderzoek een enquête uitgezet welke door meer dan 1000 personen is ingevuld. Naar aanleiding van de kernsessie zijn er rondetafelgesprekken gevoerd met dorpshuisbesturen en amateurverenigingen (zie rapport + addendum).

Financiën
De kosten die rechtstreeks met dit voorstel te maken hebben zijn € 110.000. Dit bedrag is nodig voor uitvoering van het huidig takenpakket in het seizoen 2024/2025 en het opstellen van het ondernemingsplan. Dekking van dit bedrag komt uit 'onvoorzien eenmalig'. De stand van onvoorzien eenmalig na de 9e begrotingswijziging is € 709.371.

Als er definitief wordt gekozen voor het nu voorgestelde scenario dan valt er op basis van het BMC rapport (tabel 7, pagina 50) een eerste raming te maken van de structurele en eenmalige kosten m.b.t. het voorgestelde toekomstscenario.

Het nog op te stellen ondernemingsplan moet duidelijkheid geven over de daadwerkelijk benodigde structurele en eenmalige middelen. Waarbij hieronder een eerste indicatie op basis van het rapport en addendum BMC.

Structurele subsidie uitvoering scenario 1	: € 655.000
Eenmalige kosten scenario 1 (extra toelichting in addendum pagina 3)	: € 50.000
Structurele kosten samenwerking Seewyn (indicatief) Bijvoorbeeld door extra inzet uren cultuurcoach	: € 25.000
Structurele en eenmalige kosten voor versterking van het commercieel en maatschappelijk ondernemerschap (zie toelichting in addendum pagina 4 en 5)	: pm

Nb: de huidige subsidie (2024) aan de Koornbeurs is € 522.379.

Bijlagen
Bijlage 1: rapport 'Toekomstbestendig Theater de Koornbeurs'.
Bijlage 2: addendum bij rapport 'Toekomstbestendig Theater de Koornbeurs'
(reactie BMC op vragen kernsessie)
Bijlage 3: reactie college op vragen kernsessie

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2023-210379

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 24 september 2024;

B E S L U I T

1.Theater de Koornbeurs de opdracht te verlenen om vóór 1 maart 2025 een integraal ondernemingsplan op te stellen met als pijlers:
- professionalisering theaterfunctie; (scenario 1 rapport BMC)
- samenwerking met Seewyn Kunsteducatie;
- versterking van het commercieel en maatschappelijk ondernemerschap (addendum BMC)

2. Een incidentele subsidie te verstrekken van € 110.000 voor de continuering bedrijfsvoering en kosten ondernemingsplan;
3. Dit bedrag dekken ten laste van onvoorzien eenmalig;
4. Op basis van het ondernemingsplan een definitief besluit te nemen over het toekomstscenario en bijhorende financiële consequenties.

Aldus vastgesteld in de openbare

raadsvergadering van 17 oktober 2024,

{{Sig , voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.